

Monika Piątkowska**Kuratorium Oświaty w Szczecinie****Sprawozdanie z wizyty studyjnej w Anglii 10 - 16 marca 2013 r.**

Trzecia wizyta studyjna w Anglii miała za zadanie pogłębienie naszej wiedzy na temat angielskiego systemu edukacji oraz poznanie zmian, jakie zaszły w systemie nadzoru pedagogicznego od września 2012 r. Pierwsze dni pobytu w Anglii spędziliśmy w Reading nad Tamizą. Odwiedziliśmy tu trzy szkoły (Maiden Erlegh School, Highdown School i The Coombes CE Primary School) oraz Wydział Edukacji Uniwersytetu w Reading, gdzie spotkaliśmy się z Trevorem Daviesem. Wszyscy nasi gospodarze starali się przybliżyć nam istotę funkcjonowania szkół, w których pracują oraz plusy i minusy zmian związanych z funkcjonowaniem Akademii (szkół, które finansowane są bezpośrednio przez Departament ds. Edukacji, mają większą swobodę w wyborze programu nauczania i zatrudnieniu nauczycieli) oraz tzw. „wolnych szkół” (ok. 60 w kraju), które zakładane są przez rodziców lub lokalne społeczności.

Każda z wizytowanych szkół ma swój charakter i specyfikę (od wielkiej szkoły dla 1900 uczniów do szkoły kameralnej dbającej o komfort pobytu dziecka i naukę poprzez doświadczanie otaczającego świata); wszystkie posiadają bogatą bazę dydaktyczną i zarządzane są przez kadrę kierowniczą, która dba o 4 podstawowe obszary funkcjonowania swoich placówek: proces nauczania, osiągnięcia uczniów, bezpieczeństwo i skuteczne przywództwo. Każdy z tych obszarów może zostać oceniony w skali od 1 do 4, przy czym 1 oznacza ocenę wzorową, 2 – dobrą, 3 – wymagającą poprawy, a 4 – nieodpowiednią. Od wyników prowadzonych inspekcji w dużej mierze zależą dalsze losy szkoły i jej dyrektora. W chwili obecnej wszystkie lub prawie wszystkie szkoły, które otrzymują ocenę nieodpowiednią mają nakazane przyłączenie się do Akademii.

Szczegółowe informacje na temat inspekcji uzyskaliśmy u samego źródła – w londyńskim OFSTED (The Office for Standards in Education, Children’s Services and Skills), który dokonuje niezależnej oceny jakości i standardów kształcenia we wszystkich angielskich szkołach i placówkach oświatowych. Inspekcja prowadzona jest przez Inspektorów Jej

Królewskiej Mości (120 osób nominowanych przez Królową do pracy w OFSTED) oraz „asystentów” inspektorów - 3 tys. przeszkolonych nauczycieli (czynnych lub emerytowanych), dyrektorów i doradców ds. edukacji - wyłanianych w toku konkursu, do którego stają 3 firmy zewnętrzne. Do września 2012 r. każda szkoła w Anglii, niezależnie od osiągniętych wyników, podlegała inspekcji raz na 3 lata. Obecnie szkoły, które zostały uznane za wzorowe podczas ostatniej inspekcji (za wyjątkiem np. szkół specjalnych i przedszkoli) są zwalniane z kontroli rutynowej, natomiast podlegają dalszej ocenie wyników kształcenia, w celu ustalenia, czy kolejna inspekcja jest konieczna. Szkoły ocenione jako „dobre” są zazwyczaj kontrolowane po pięciu latach szkolnych; a szkoły ocenione jako „wymagające poprawy” w ciągu dwóch lat. Jeśli w kolejnej inspekcji szkoła jest nadal oceniana jako „wymagająca poprawy”, podlega monitorowaniu i dalszej kontroli, a w ostateczności może być oceniona jako „nieodpowiednia” i zaliczona do jednej z dwóch kategorii: „szkoła wymagająca specjalnych środków”, co oznacza, że nie zapewnia ona swoim uczniom odpowiedniego poziomu kształcenia i nie wykazuje zdolności do poprawy lub „szkoła z poważnymi uchybieniami” - jeden lub więcej z kluczowych obszarów działania szkoły wymaga znaczącej poprawy, ale przywódcy i menedżerowie wykazują zdolność do poprawy. Szkoły te podlegają regularnym wizytom inspektorów, dopóki nie zostaną usunięte z tej kategorii. Związane jest to również ze zmianą osoby na stanowisku dyrektora szkoły, a w skrajnych przypadkach z zamknięciem placówki.

Inspekcja prowadzona w angielskich szkołach różni się w pewnych obszarach od ewaluacji zewnętrznej prowadzonej w Polsce, np.:

- dyrektorzy szkół w Anglii oraz rodzice badanej szkoły otrzymują zawiadomienie o inspekcji na dzień przed jej rozpoczęciem (w Polsce z miesięcznym wyprzedzeniem), przy czym OFSTED może zbadać każdą szkołę bez zawiadomienia, jeżeli uznano, że jest to właściwe;

- ewaluacja trwa zazwyczaj dwa dni, a liczba inspektorów zespołu dostosowana jest do wielkości i rodzaju szkoły (w odwiedzanych szkołach inspekcji dokonywały zespoły 5-6 osobowe);

- angielscy inspektorzy większość czasu spędzają na obserwowanych lekcjach (harmonogram obserwacji znany jest tylko grupie inspektorów, a poszczególne obserwacje

trwają od 20 do 30 minut) oraz na rozmowach z kadrą zarządzającą, uczniami i nauczycielami;

- z zebranych danych formułowany jest raport ustny, który przedstawiany tylko kadrze zarządzającej;

- raport pisemny (ok. 6 stron) publikowany jest na stronie OFSED do wglądu dla szkoły, rodziców i szerszej społeczności; zawiera on informacje na temat skuteczności pracy szkoły, ocenę poszczególnych obszarów i ogólną ocenę placówki oraz zalecenia.

Podczas pobytu w Londynie odwiedziliśmy również Lark Hall Primary School, szkołę, która bardzo dużą uwagę zwraca na właściwe zarządzanie rozwojem zawodowym nauczycieli. Z informacji uzyskanych od wszystkich osób, które dzieliły się z nami swoim doświadczeniem wynika, że szkoły angielskie kładą szczególny nacisk na współdziałanie nauczycieli oraz odpowiedzialność zawodową kadry pedagogicznej - jeżeli praca choć jednego nauczyciela zostanie oceniona jako nieodpowiednia, to cała szkoła nie może otrzymać oceny wzorowej. Warto taką odpowiedzialność zaszczepić też w naszych szkołach.